

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Petra VRTAČNIK HORVAT

**ANALIZA UVOZA IN IZVOZA VINA
V OBDOBJU 2000-2015**

DIPLOMSKO DELO

Visokošolski strokovni študij

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Petra VRTAČNIK HORVAT

**ANALIZA UVOZA IN IZVOZA VINA
V OBDOBJU 2000-2015**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

**ANALYSIS OF WINE IMPORTS AND EXPORTS
IN THE PERIOD 2000-2015**

GRADUATION THESIS
Higher Professional Studies

Ljubljana, 2016

Diplomsko delo je zaključek Visokošolskega strokovnega študija Kmetijstvo-agronomija in hortikultura. Delo je bilo opravljeno na Katedri za agrometeorologijo, urejanje kmetijskega prostora ter ekonomiko in razvoj podeželja.

Študijska komisija Oddelka za agronomijo je za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Andreja UDOVČA, za somentorja pa asist. dr. Antona PERPARJA.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednica: prof. dr. Metka HUDINA

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Član: prof. dr. Andrej UDOVČ

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Član: asist. dr. Anton PERPAR

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Član: prof. dr. Denis RUSJAN

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Datum zagovora: 30. 09. 2016

Podpisani izjavljam, da je diplomsko delo rezultat lastnega raziskovalnega dela. Izjavljam, da je elektronski izvod identičen tiskanemu. Na univerzo neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve avtorskega dela v elektronski obliki in reproduciranja ter pravico omogočanja javnega dostopa do avtorskega dela na svetovnem spletu preko Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete.

Petra VRTAČNIK HORVAT

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Vs
DK	UDK 339.13:339.166:634.8(497.4)(043.2)
KG	trženje / vino / pridelava / potrošnja / uvoz / izvoz / Slovenija
AV	VRTAČNIK HORVAT, Petra
SA	UDOVIČ, Andrej (mentor)/PERPAR, Anton (somentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo
LI	2016
IN	ANALIZA UVOZA IN IZVOZA VINA V OBDOBJU 2000-2015
TD	Diplomsko delo (Visokošolski strokovni študij)
OP	VII, 30, [1] str., 8 pregl., 12 sl., 12 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	V diplomskem delu je predstavljeno gibanje uvoza in izvoza vin v obdobju 2000-2015 v Sloveniji. Z opisno metodo statistike smo na podlagi statističnih podatkov analizirali gibanje uvoza in izvoza vina v navedenem obdobju in rezultate tudi grafično prikazali. Ugotavljamo, da sta se uvoz in izvoz v obravnavanem obdobju bistveno povečala. Glede na povečan uvoz, se tudi izvoz povečuje. Slovenija pretežno uvažata namizna vina, izvažata pa kakovostna vina. Zaradi odprtja trga s kmetijskimi pridelki po vstopu v Evropsko unijo se je povečal uvoz tujih vin v Slovenijo, čemur je sledil tudi izvoz naših vin, vendar z nekoliko zakasnitve. Vrednostni in količinski porast opazamo predvsem pri uvozu ustekleničenih vin, pri izvozu pa vrednost raste medtem ko količina stagnira oziroma se celo zmanjšuje. Pri penečih vinih količinsko in vrednostno rasteta tako izvoz kot uvoz, medtem ko se pri neustekleničenih vinih pretežno kaže upad tako vrednosti kot količine izvoza in uvoza, čeprav tudi to ne velja za vsa leta obravnavanega obdobja.

KEY WORDS DOCUMENTATION

- ND Vs
- DC UDC 339.13:339.166:634.8(497.4)(043.2)
- CX marketing / wine / production / consumption / import / export / Slovenia
- AU VRTAČNIK HORVAT, Petra
- AA UDOVČ, Andrej (supervisor)/ PERPAR, Anton (co-advisor)
- PP SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101
- PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Agronomy
- PY 2016
- TI ANALYSIS OF WINE IMPORTS AND EXPORTS IN THE PERIOD 2000-2015
- DT Graduation.Thesis (Higher Professional Studies)
- NO VII, 30, [1] p., 8 tab., 12 fig., 12 ref.
- LA sl
- Al sl/en
- AB The thesis presents the movement of imports and exports of wines in the period 2000-2015 in Slovenia. The descriptive statistics method was based on statistical data analyzed trends of imports and exports of wine during that period and the results of the graphical display. We note that both imports and exports during the period increased significantly. Given the increased imports, exports have also been growing. Slovenia mainly imported table wines and exports quality wines. Due to the opening of the market of agricultural products after the accession of Slovenia to EU imports of foreign wines in Slovenia has increased, while the export of our wines has increased also, but with some delay. Increase in value and quantity has been observed mainly on bottled wine imports, while the quantity of exports is stagnating or even declining. In the case of sparkling wines, the volume and value grow in both: exports and imports, while the bulk wines mainly reflected a decline in both the value and volume of exports and imports, although this is not true for all years of the observed period.

KAZALO VSEBINE

	Str.
KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA (KDI)	III
KEY WORDS DOCUMENTATION (KWD)	IV
KAZALO VSEBINE	V
KAZALO PREGLEDNIC	VI
KAZALO SLIK	VII
1 UVOD	1
1.1 VZROK ZA RAZISKAVO	1
1.2 CILJ RAZISKAVE	1
2 PREGLED OBJAV	2
2.1 VINO	2
2.2 VINOGRADNIŠTVO V SLOVENIJI	3
2.3 PRIDELAVA VIN V SLOVENIJI	5
3 MATERIAL IN METODE	8
3.1 VIRI SEKUNDARNIH PODATKOV	8
3.2 METODE DELA	8
4 REZULTATI	9
4.1 IZVOZ IN UVOZ VINA V OBDOBJU 2000-2015 PO ŠTIRIMESTNI ŠIFRI KN 2204	9
4.2 IZVOZ IN UVOZ VINA V OBDOBJU 2000-2015 PO ŠESTMESTNIH ŠIFRAH PO VREDNOSTI	13
4.2.1 Vrednosti izvoza in uvoza penečih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni KN 220410	13
4.2.2 Vrednosti izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220421	15
4.2.3 Vrednosti izvoza in uvoza neustekleničenih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220421	17
4.3 IZVOZ IN UVOZ VINA V OBDOBJU 2000-2015 PO ŠESTMESTNIH ŠIFRAH PO KOLIČINI	19
4.3.1 Izvoz in uvoz penečih vin po količini v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220410	19
4.3.2 Izvoz in uvoz ustekleničenih vin do 2 litra po količini v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni KN 220421	21
4.3.3 Izvoz in uvoz neustekleničenih vin po količini v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220421	23
5 RAZPRAVA IN SKLEPI	25
6 POVZETEK	28
7 VIRI	30
ZAHVALA	

KAZALO PREGLEDNIC

	Str.
Preglednica 1: Indeks gibanja vrednosti izvoza in uvoza vina v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 2204 vino (SURS, 2016)	9
Preglednica 2: Vrednosti izvoza in uvoza vin (v 1000 EUR) v posamezne države, s katerimi so bile dosežene največje vrednosti izvoza in uvoza v obdobju 2000-2015 (SURS, 2016)	11
Preglednica 3: Indeks gibanja vrednosti izvoza in uvoza penečih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220410 (SURS, 2016)	13
Preglednica 4: Indeks gibanja vrednosti izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220421 (SURS, 2016)	15
Preglednica 5: Indeks gibanja vrednosti izvoza in uvoza neustekleničenih vin do 2 litra v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220429 (SURS, 2016)	17
Preglednica 6: Indeks gibanja količine izvoza in uvoza penečih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220410 (SURS, 2016)	19
Preglednica 7: Indeks gibanja količine izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220421 (SURS, 2016)	21
Preglednica 8: Indeks gibanja količine izvoza in uvoza neustekleničenih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220429 (SURS, 2016)	23

KAZALO SLIK

	Str.
Slika 1: Vinorodna dežela Primorska (Vinorodna ..., 2016)	4
Slika 2: Vinorodna dežela Posavje (Vino-Posavje, 2016).....	4
Slika 3: Vinorodna dežela Podravje (Vino-Podravje, 2016).....	5
Slika 4: Shema metodološkega pristopa k analizi podatkov o uvozu in izvozu vin v Sloveniji	8
Slika 5: Vrednost izvoza in uvoza vina (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 2204 (SURS, 2016)	10
Slika 6: Vrednosti uvoza in izvoza vina (v 1000 EUR) v posamezne države v obdobju 2000-2015 (SURS, 2016)	12
Slika 7: Vrednost izvoza in uvoza penečih vin (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220410 (SURS, 2016)	14
Slika 8: Vrednosti izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220421 (SURS, 2016)	16
Slika 9: Vrednosti izvoza in uvoza neustekleničenih vin do 2 litra (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220429 (SURS, 2016)	18
Slika 10: Količina izvoza in uvoza penečih vin (v 1000 litrih) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220410 (SURS, 2016).....	20
Slika 11: Količina izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra (v 1000 litrih) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220421 (SURS, 2016)	22
Slika 12: Količina izvoza in uvoza neustekleničenih vin (v 1000 litrih) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220429 (SURS, 2016)	24

1 UVOD

Slovenija je, kot vinorodna dežela, poznana po tem, da je večina doma pridelanega grozdja in vina namenjenega domači porabi. Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo (EU) v letu 2004 se je trg bistveno bolj odprl, kot smo ga poznali pred tem. Danes najdemo na slovenskem trgu ponudbo vin z vsega sveta, ki predstavljajo konkurenco domačim pridelovalcem. Ti imajo praviloma precej manjše kapacitete in so tudi s tega vidika težje konkurenčni velikim pridelovalcem na globalnem trgu. Njihova prednost pa je lahko večja kakovost in posebnost, ki jo nudijo avtohtone sorte vinske trte, raznolikost sort ter raznolikost pridelovalnih pogojev na majhnem teritoriju.

1.1 VZROK ZA RAZISKAVO

Zanimalo nas je, kakšno je bilo gibanje uvoza in izvoza vina v obdobju 2000-2015 ter še posebej, kakšen delež ponudbe za nas predstavljajo uvožena vina in ali so naši pridelovalci na povečano konkurenco ter odprtost trga znotraj EU odreagirali s povečanim izvozom.

1.2 CILJ RAZISKAVE

Cilj raziskave je bil ugotoviti, kakšen je bil trend uvoza in izvoza vina v obdobju 2000-2015 ter morebiten vpliv odprtja trga s kmetijskimi pridelki po vstopu v Evropsko unijo.

Naše hipoteze so naslednje:

1. Predvidevamo, da se je zaradi odprtja trga s kmetijskimi pridelki po vstopu v Evropsko unijo povečal uvoz vin v Slovenijo, čemur je sledil tudi izvoz vin.
2. Predvidevamo, da sta količinski obseg in vrednost uvoza in izvoza vin v obravnavanem obdobju naraščala.

2 PREGLED OBJAV

2.1 VINO

Vino za človeka že od nekdaj predstavlja pomembno dobrino, ki jo v kulinariko vključujemo tudi kot hrano, saj v evropskem in mediteranskem svetu spremlja in bogati številne kuhinje, od preprostih in tradicionalnih, pa vse do prefinjenih in izdelanih. Vsebuje številne za zdravje koristne snovi in bolj kot katerikoli drug pridelek odseva raznolikost dežele, lokalne kulture ter podnebje in pogoje, pri katerih zori grozdje in pri katerih poteka njegova predelava. Vino je v zmernih količinah lahko tudi prijetno poživilo in lahko ugodno vpliva na človekovo počutje. Prekomerna količina zaužitega vina pa za posameznika predstavlja strup in takrat lahko govorimo o škodljivi rabi alkohola (Šalomon, 2006).

Vino nastane kot rezultat alkoholnega vrenja grozdnega soka oziroma mošta. Sama beseda izhaja iz latinskega izraza "vinum", ki se nanaša tako na vino kot na trto. Proces alkoholnega vrenja, ki poteka v prisotnosti mikroorganizmov (gliv kvasovk), pa ne najdemo le pri vinu. Pojavi se lahko v vsakršni sladki tekočini, saj se v procesu alkoholnega vrenja sladkor počasi pretvarja v alkohol.

Od več sto različnih sort vinske trte (*Vitis* sp.) je le nekaj deset primernih za pridelavo grozdja za vino. Te sorte botaniki poimenujejo s skupnim imenom *Vitis vinifera* L. Vsaka posamezna sorta ima svoje uradno ime, pogosta pa so tudi ljudska, lokalna ali nacionalna poimenovanja, kar pa včasih ustvarja svojevrstno zmedo med laiki in poznavalci.

Glede na navedeno poznamo osnovno delitev vin na: sortna vina, katera so izdelana iz posameznih sort in pa zvrsti (francosko cuvée), ki so v bistvu mešanice več sortnih vin.

V evropskem prostoru obstaja tudi bistvena razlika med pojmovanjem vina med romanskim in germanskim kulturnim prostorom.

Romanska ljudstva (Francozi, Italijani, Španci, Portugalci...) bolj poudarjajo značilnosti, ki jih ponuja rastišče trte (geološka podlaga, podnebje, mikroklimatski razmerami... ali terroire), zato so zanje pomembnejše zvrsti, npr. burgundec, bordojec, portovec, ki imajo nekako relativno stalno podobo in značilnosti. Po drugi strani pa prostor germanskega vpliva (Nemčija, Avstrija, tudi Slovenija...) bolj poudarja posamezne sorte in sortne značilnosti. Tržijo torej vina renski rizling, traminec, sivi pinot itd. To pa nikakor ne pomeni, da Nemci ne poznajo zvrsti ali Italijani sortnih vin.

Vino po kakovosti delimo na (Zakon..., 1997):

- namizno vino: tovrstno vino obravnavamo kot najmanj kakovostno. Večinoma ni sortno in je pogosto narejeno iz grozdnih sort, ki ne dosežejo sladkorne stopnje za kakovostno vino. Zato je dovoljeno dodatno dodajanje sladkorja.
- kakovostno vino: narejeno je iz grozdja, ki je obrano v polni zrelosti, njegova sladkorna stopnja pa le med 70-85 °Oe (14,2-17,0 g/l); vsebovati mora 6 do 10 g skupnih kislin/liter. Tudi pri kakovostnih vinih je dovoljeno dodatno dodajanje sladkorja.
- vrhunsko vino: je vino najvišje kakovosti; grozdje, iz katerega je pridelano, je obrano v polni zrelosti oz. prezrelosti. Sladkorna stopnja mora biti nad 85 °Oe, tako kot pri kakovostnih vinih (odvisno od sorte vrhunskega vina). Vsebovati mora 6 do 10 g skupnih kislin/liter. Vrhunsko vino se ne dosladkava.

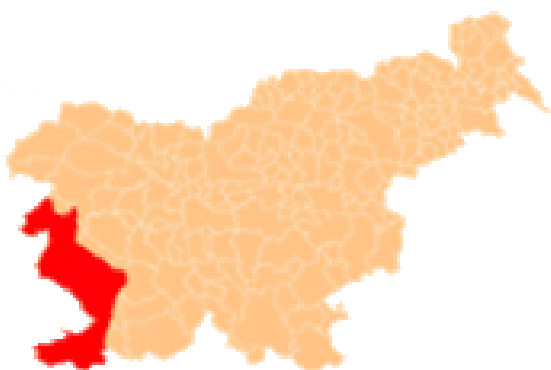
2.2 VINOGRADNIŠTVO V SLOVENIJI

Pomemben del kmetijstva v Sloveniji predstavlja tudi vinogradništvo, saj je že po strukturi rabe kmetijskih zemljišč mogoče razbrati, da se Slovenci veliko ukvarjamo s pridelovanjem vina. Poleg velikih vinskih kleti je veliko tudi manjših vinogradnikov, ki pridelujejo grozdje in vino le za lastno porabo ali zelo majhen obseg prodaje.

Slovenija ima ugoden in stalen vpliv Jadrana na zahodu in velike ravnine ob Donavi na vzhodu, ki jo uravnava alpsko podnebje. Kot proizvajalka vin je bila znana že v rimskem obdobju in v srednjem veku so bila Štajerska vina renomirana in izvažana na Avstrijsko Štajersko.

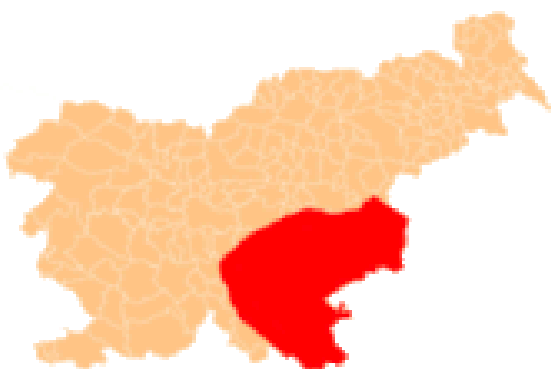
V Sloveniji imamo 3 vinorodne dežele: Primorje, Posavje in Podravje, te pa so razdeljene še na okoliše in podokoliše, na katerih rastejo priporočene sorte. V letu 2000 je Slovenijo pokrivalo več kot 200.000 hektarjev vinogradov (Debuigne, 1999).

Primorska vinorodna dežela, ki je locirana ob italijanski meji ima ugoden vpliv mediteranske klime. Znana je po močnih vinih kot je kraški teran, poln in bogat s tanini, ki so znani po svojih zdravilnih lastnostih. Najbolj zastopane sorte tu so merlot, refošk, caberneji in barbera. Vedno več je tudi belih vin iz francoskih in italijanskih sort. Regijo sestavljajo štirje vinorodni okoliši: Brda, Vipava, Kras in Koper.

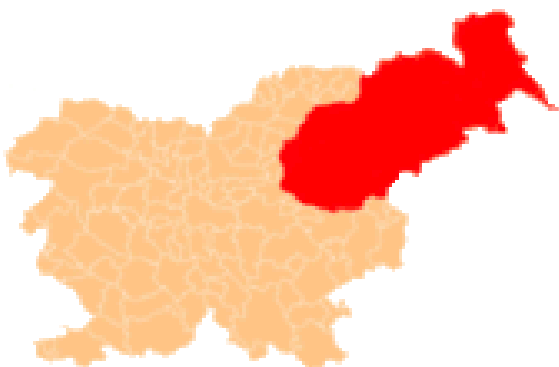
Slika 1: Vinorodna dežela Primorska (Vinorodna ..., 2016)

Posavska vinorodna dežela ima ugoden vpliv vetrov, ki se spuščajo iz Alp ter ohlajajo in vlažijo to področje. V tej regiji proizvajajo lahka in prijetna vina - rdeča, rose-je in bela vina. Zanje uporabljajo številne lokalne, pa tudi nekatere francoske in italijanske sorte. Posebnost te dežele je cviček, temen rose, ki je vse bolj popularen v Sloveniji, kot vinska zvrst pa zaščiten tudi na ravni Evropske unije. Dežela je razdeljena na štiri vinorodne okoliše: Šmarsko-Virštajnski, Bizeljsko-Sremiški ter Dolenjski okoliš in Belo Krajino. Bela krajina je znana tudi po laškem rizlingu, poznih trgatvah in ledenih vinih.

Slika 2: Vinorodna dežela Posavje (Vino-Posavje, 2016)

Podravska vinorodna dežela je najobsežnejša slovenska vinorodna regija. To je regija nizkih gričev in toplega ter suhega podnebja. V osnovi tukaj pridelujejo rizling, sauvignon in chardonnay. Vina so lahko sladka ali suha, poznih trgategv, pa tudi ledena vina. To regijo sestavlja šest vinorodnih okolišev: Prekmurje, Radgona-Kapela, Maribor, Slovenske gorice, Haloze in Ljutomer-Ormož. V tujini so poznana predvsem vina iz Ljutomersko-Ormoškega okoliša, najbolj iz Jeruzalema (Debuigne, 1999).

Slika 3: Vinorodna dežela Podravje (Vino-Podravje, 2016)

2.3 PRIDELAVA VIN V SLOVENIJI

Trgovanje z vinom je bilo v preteklosti za nekatera področja zelo pomembno in je številna področja zgodovinsko močno zaznamovalo. Mnogim pripadnikom revnejših slojev prebivalstva v deželah posajenih s trto je izkupiček od vina pomenil glavni vir prihodka, trgovina z vinom pa je bila osnova gospodarstva tudi marsikaterega samostana (le-ti so imeli veliko vlogo pri razvoju in napredku v vinogradništvu).

Nekje na sredini obravnavanega obdobja 2000-2015, v trženem letu 2009/2010, je pridelava vina v Sloveniji znašala 790.000 hektolitrov. Od tega predstavlja pridelava belih vin dobrih 63 % celotne pridelave. Največji delež je prispevala pridelava vin z zaščiteno označbo porekla, ki je predstavljala 68 % skupne pridelave, 25 % od skupne pridelave pa je predstavljala pridelava vin z zaščitenim geografskim poreklom. V istem trženem letu je stopnja samooskrbe z vinom znašala 100,2 %, v povprečju pa je poraba vina na prebivalca znašala 37,7 litrov vina (Osnovni podatki ..., 2016).

Slovenija se je v maju 2004, kot polnopravna članica, pridružila Evropski uniji, kar je pomenilo tudi, da se je naš vinski trg odprl konkurentom, hkrati pa je bil omogočen nastop našim vinogradnikom in vinarjem na tujih trgih. To je vsekakor pomenilo veliko spremembo, ki se ji je bilo potrebno prilagoditi zlasti na področju kakovosti, promocije in raznolikosti. Kot kaže so se slovenski vinogradniki in vinarji novim razmeram in pogojem znali dobro prilagoditi, saj je vse več takih, ki dosegajo odlične rezultate na različnih mednarodnih tekmovanjih. Slovenska vina so bila že večkrat zelo dobro ocenjena za kakovost, kar kaže na pravilno usmerjenost vinarjev. Glede na velikost države in število vinogradnikov predstavljamo na globalnem trgu v primerjavi z večjimi državami majhen delež, zato je vsekakor potrebno povezovanje vinogradnikov in vinarjev za skupen nastop na trgu.

Največje pridelovalke vina v svetu so Francija, Italija, Španija, ZDA, Argentina, Kitajska, Avstralija, Južna Afrika, Nemčija, Čile in Portugalska. Med največje izvoznice vina v svetu sodijo Italija, Francija, Španija, Avstralija, Čile, ZDA, Nemčija, Argentina, Portugalska in Južna Afrika (Top Fifteen ..., 2015).

Vinska družba Slovenije navaja še naslednje podatke o vinogradništvu oziroma vinarstvu v Sloveniji (Osnovni podatki ..., 2016):

- V register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) je vpisanih dobrih 16.000 ha vinogradov, Burger in Kunčič (2010) pa navajata 17.000 ha vinogradov (iz letalskih posnetkov je razvidno, da imamo na ozemlju Republike Slovenije okrog 21.500 ha vinogradov).
- Pridelek se redno prijavlja iz 13.400 ha vinogradov.
- V RPGV je vpisanih 28.000 pridelovalcev grozdja in skoraj vsi so tudi pridelovalci vina.
- Za stekleničenje je registriranih skoraj 1800 pridelovalcev, od tega je 16 večjih (preko 500.000 litrov letno).
- Ocena pridelave v Republiki Sloveniji je med 80 in 100 mio litri vina, pri čemer ga je cca. 40 % za samooskrbo in temu ustrezno ta pridelava ni registrirana. Po podatkih MKO je v register skupno prijavljenih 55 mio litrov vina letnika 2011.
- Pridelava glede na kakovostne razrede je sledeča: 9 % vrhunskih vin, 54 % kakovostnega vina in 37 % deželnega vina. Glede barve vina je razmerje približno 27 % na strani rdečih vin in 63 % na strani belih vin, 10 % predstavljajo peneča in roze vina.
- Glavnino pridelka predstavljajo kakovostna vina pridelana na določenem pridelovalnem območju (70 %).
- Na vinorodnem območju Slovenije se prideluje 52 sort vinske trte, od tega 37 belih in 15 rdečih.
- Letna poraba vina na prebivalca je ocenjena na okrog 40 litrov.
- Uvoz in izvoz sta v zadnjih letih uravnovežena. Uvažamo v glavnem namizno vino, ki ga glede na strukturo pridelave in potrošnje primanjkuje.
- Vinogradi ležijo na strmih legah, kar pomeni na eni strani izrazito drago pridelavo, na drugi strani pa to omogoča kakovosten pridelek grozdja.

Postavlja se vprašanje, zakaj niso vsi pridelovalci vpisani v register? Razlog za velik del neregistrirane pridelave je deloma v veliki razdrobljenosti pridelovalcev in zakonski obvezi, da morajo biti registrirani le tisti, ki obdelujejo več kot 0,05 ha vinograda oziroma tudi manj, če pridelek tržijo, deloma pa tudi v izogibanju prijavam s ciljem izogibanja administrativnim postopkom, predvsem pa obdavčitvi.

Po izračunu Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS) je gospodarna pridelava možna pri velikosti vinograda nad 5 ha. Glede na velikostno strukturo imajo izvozni potencial

naslednji okoliši: Brda, Slovenska Istra, Vipavska dolina, štajerski del Slovenije. Kras in Bizeljsko ter ostali okoliši so lahko izvozno zanimivi le zaradi posameznih pridelovalcev (Osnovni podatki ..., 2016).

3 MATERIAL IN METODE

3.1 VIRI PODATKOV

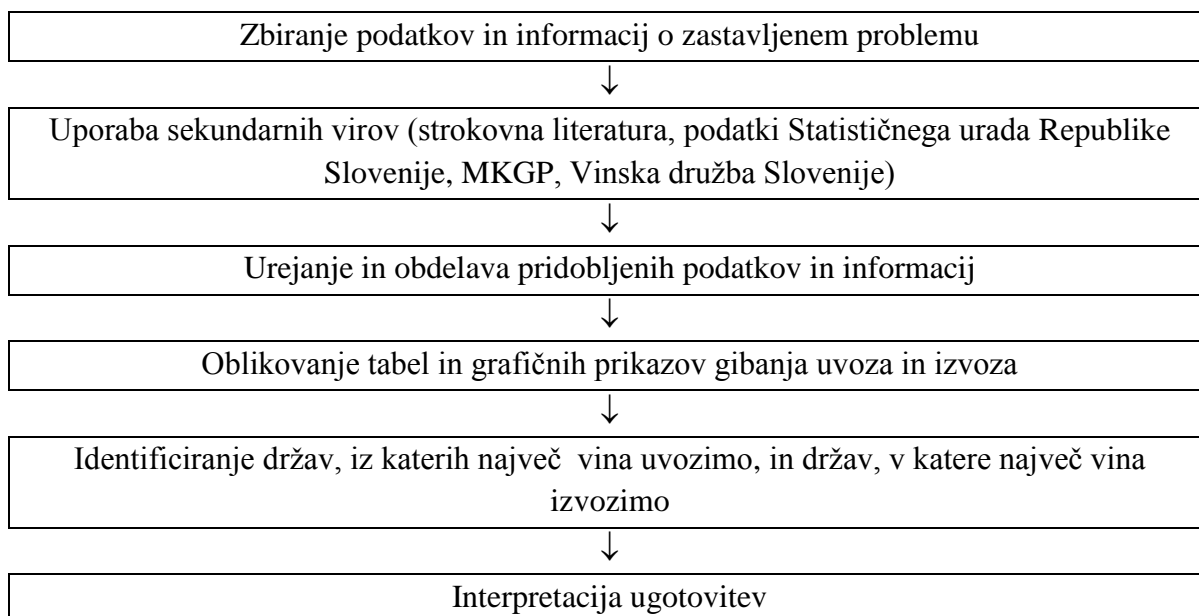
Pri analizi uvoza in izvoza vina v obdobju 2000-2015 smo izhajali iz statističnih podatkov o uvozu in izvozu vina v Sloveniji po državah. Pri delu smo uporabljali podatke iz sekundarnih virov: Statističnega urada Republike Slovenije ter Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije. Uporabili smo podatke o vrednosti in količini uvoza in izvoza vina. Statistični urad podrobne kumulativne podatke razvršča po dvo, štiri, šest in osemestni kombinirani nomenklaturi (KN). V delu smo uporabili štirimestno in šestmestno kombinirano nomenklaturu. Štirimestna šifra kombinirane nomenklature KN 2204 zajema vina iz svežega grozdja, vključno ojačana vina, grozdni mošt, razen tistega iz tar. št. 2009. Šestmestna šifra pa vina deli že bolj podrobno na tri kategorije: peneča, ustekleničena do 2 litra in neustekleničena vina.

3.2 METODE DELA

Pridobljene podatke smo obdelali z metodami opisne statistike s pomočjo programskega orodja Excell. Predvidevali smo, da se je zaradi odprtja trga s kmetijskimi pridelki po vstopu v Evropsko unijo povečal uvoz vin v Slovenijo, čemur je sledil tudi povečan izvoz vin z določenim zamikom.

Podatki in informacije v delu so obdelani:

- opisno, kjer poskušamo razložiti gibanje trga (uvoz-izvoz) in
- grafično, kjer so predstavljene primerjave uvoza in izvoza.

Slika 4: Shema metodološkega pristopa k analizi podatkov o uvozu in izvozu vin v Sloveniji

4 REZULTATI

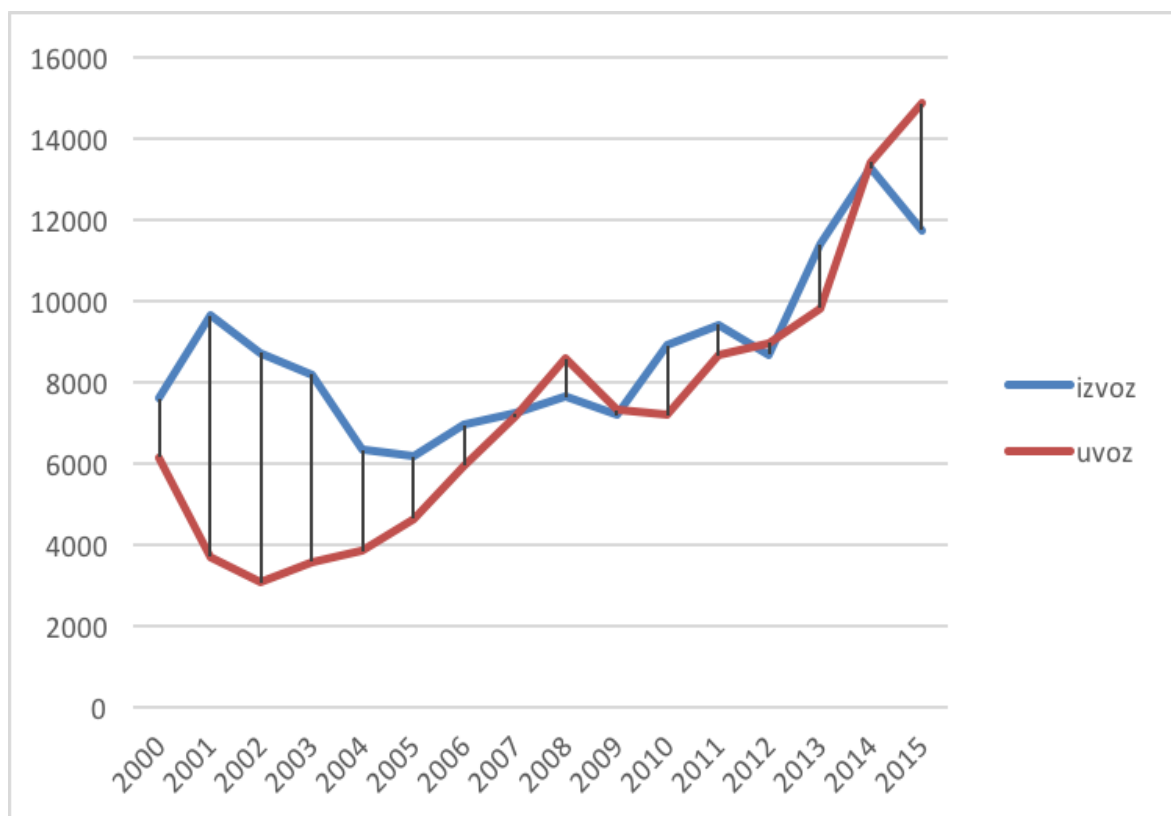
4.1 IZVOZ IN UVOZ VINA V OBDOBJU 2000-2015 PO ŠTIRIMESTNI ŠIFRI KN 2204

Preglednica 1: Indeks gibanja vrednosti izvoza in uvoza vina v obdobju 2000-2015 po državah skupaj¹ za KN 2204 vino (SURSTAT, 2016)

Leto	Izvoz - indeks glede na leto 2000	Uvoz - indeks glede na leto 2000
2000	100,0	100,0
2001	126,8	60,2
2002	114,7	50,0
2003	107,8	58,2
2004	83,5	62,6
2005	81,2	75,3
2006	91,4	96,7
2007	95,2	116,3
2008	100,7	139,3
2009	94,6	118,7
2010	117,2	116,9
2011	124,0	140,7
2012	114,2	145,6
2013	150,0	159,6
2014	174,6	217,7
2015	154,5	241,1

Indeksi gibanja vrednosti uvoza in izvoza vina v preglednici 1 kažejo, da je bila dosežena vrednost uvoza v letih od 2001 do 2003 večja kot v letu 2000, od leta 2004 do 2008 pa manjša od vrednosti leta 2000. To bi lahko povezovali z vstopom Slovenije v EU in odprtjem trga, kjer je bila naenkrat večja konkurenca. Najmanjša vrednost uvoza je bila sicer dosežena leta 2005, največja pa v letu 2014. Tudi pri uvozu opazimo zmanjšanje vrednosti uvoza vin po letu 2000 pa do leta 2006, potem pa uvoz konstantno raste. Najmanjša ustvarjena vrednost uvoza je bila dosežena v letu 2002 (indeks 50,0 glede na leto 2000), največja pa v letu 2015 (indeks 241,1 v primerjavi z letom 2000).

¹ Kot države skupaj štejemo vse države, s katerimi je bil v obravnavanem obdobju na ravni Slovenije zabeležen promet z vinom (uvoz ali izvoz).

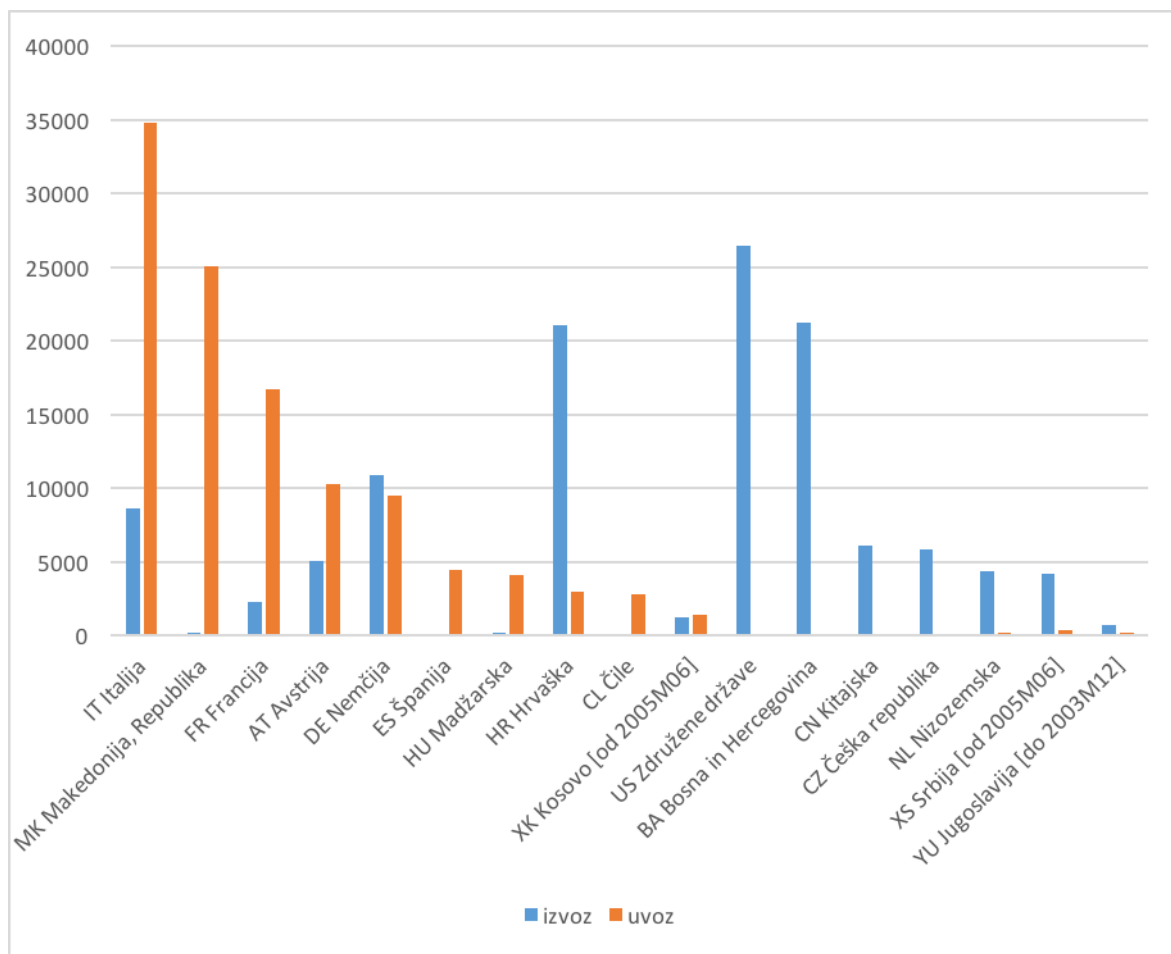
Slika 5: Vrednost izvoza in uvoza vina (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 2204

Iz slike 5 je razvidno, da je bil izvoz vin skupaj (v 1000 EUR), ki so pod statistično štirimestno šifro kombinirane nomenklature zavedeni pod KN 2204 do leta 2007 večji kot uvoz. Kljub temu se v tem obdobju kaže manjše zmanjšanje izvoza v letih 2004 in 2005. Od leta 2007 do 2015 pa sta tako izvoz, kot uvoz približno enakomerno, a izmenjaje naraščala. Majhno zmanjšanje izvoza se kaže v zadnjem letu 2015.

Preglednica 2: Vrednosti izvoza in uvoza vin (v 1000 EUR) v posamezne države, s katerimi so bile dosežene največje vrednosti v obdobju 2000-2015 po šifra KN 2204 (SURs, 2016)

Država	Izvoz	Uvoz
Italija	8652	34770
Makedonija	185	25064
Francija	2312	16729
Avstrija	5044	10263
Nemčija	10878	9460
Španija	59	4458
Madžarska	167	4078
Hrvaška	21045	2956
Čile	0	2817
Kosovo [od jun. 2005 dalje]	1242	1457
Združene države Amerike	26450	36
Bosna in Hercegovina	21223	126
Kitajska	6150	20
Češka	5817	87
Nizozemska	4409	163
Srbija [od jun. 2005 dalje]	4206	394
Jugoslavija [do dec. 2003]	683	222

V preglednici 2 je predstavljenih deset držav, s katerimi je bila ustvarjena največja vrednost izvoza in uvoza (v 1000 EUR). Pri izvozu je bila v obravnavanem obdobju največja vrednost ustvarjena z Združenimi državami Amerike, sledila je Bosna in Hercegovina, nato pa Hrvaška in Nemčija. Z ostalimi državami je bila z izvozom vin ustvarjena precej manjša vrednost. Največjo vrednost uvoženih vin v Slovenijo je dosegla Italija, sledili pa so ji Makedonija, Francija in Avstrija. Vrednost uvoza ostalih držav je bila precej manjša.

Slika 6: Vrednosti uvoza in izvoza vina (v 1000 EUR) v posamezne države v obdobju 2000-2015 (SURSTAT, 2016)

Slika 6 prikazuje države, s katerimi se je v obdobju 2000-2015 največ poslovalo, bodisi izvažalo ali uvažalo. Izbranih je deset držav, v katere smo največ izvažali, in deset držav, iz katerih smo največ vina uvozili. Kot je razvidno iz slike 6, iz nekaterih držav veliko uvažamo in malo izvažamo in obratno. Zato je prikazanih 17 držav (16 plus 1, dodana je še bivša Jugoslavija).

4.2 IZVOZ IN UVOZ VINA V OBDOBJU 2000-2015 PO ŠESTMESTNIH ŠIFRAH PO VREDNOSTI

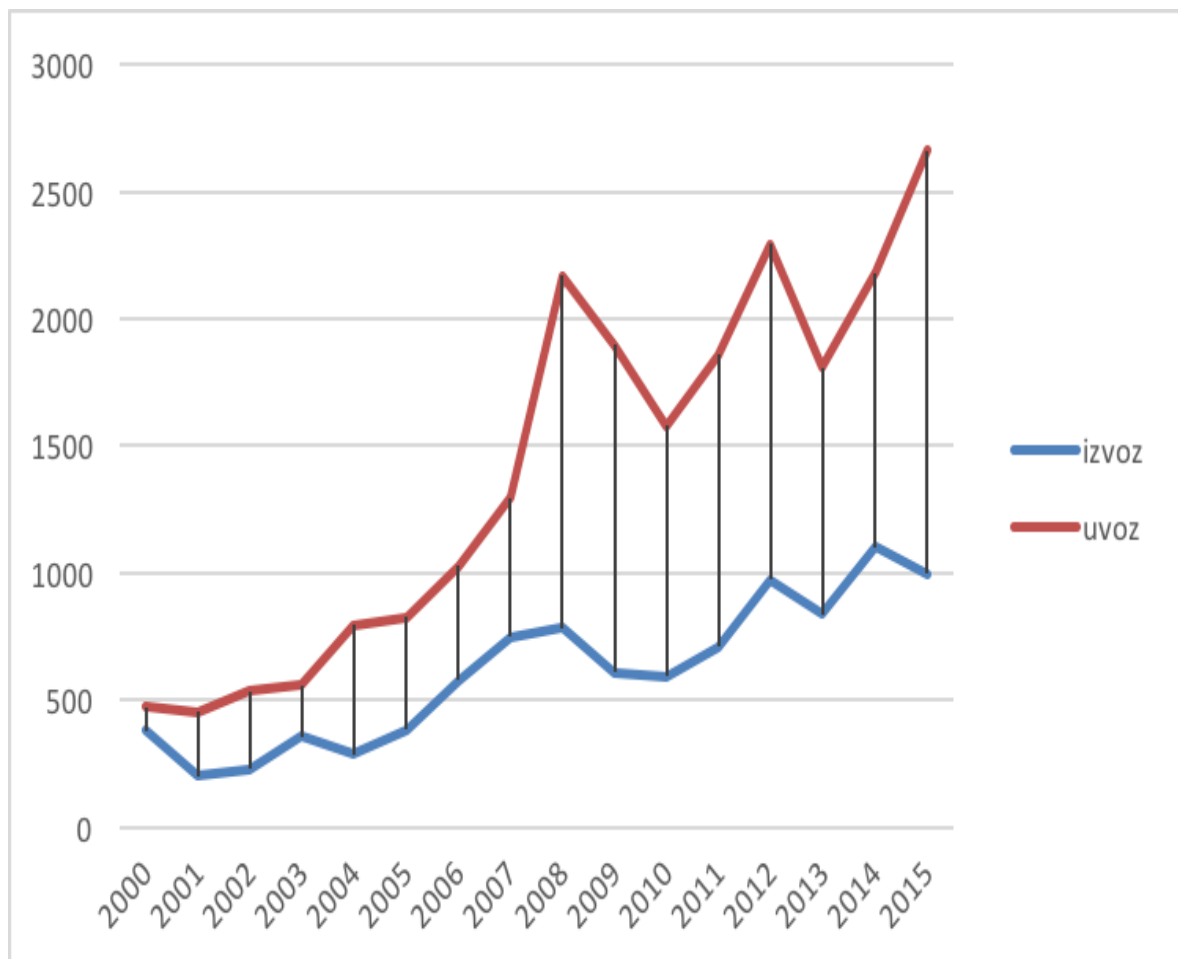
4.2.1 Vrednosti izvoza in uvoza penečih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220410

Iz preglednice 3 je razvidno gibanje indeksa vrednosti (glede na izhodiščno leto 2000) izvoza in uvoza penečih vin po državah skupaj v obdobju 2000-2015.

Preglednica 3: Indeks gibanja vrednosti izvoza in uvoza penečih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220410 (SURSTAT, 2016)

Leto	Izvoz-indeks glede na leto 2000	Uvoz-indeks glede na leto 2000
2000	100,0	100,0
2001	52,9	95,6
2002	60,2	112,8
2003	93,5	117,5
2004	75,7	167,6
2005	101,0	174,1
2006	151,3	216,8
2007	196,1	272,4
2008	205,2	456,2
2009	159,4	399,8
2010	155,8	332,4
2011	185,9	390,9
2012	254,7	482,5
2013	219,4	380,4
2014	288,5	458,7
2015	261,5	560,4

Pri izvozu penečih vin prav tako opazimo, da je bila vrednost ustvarjena z njihovim izvozom v letih od 2001 do 2005 manjša kot v letu 2000, po letu 2005 pa se je vrednost ustvarjena z izvozom penečih vin praviloma povečevala. Najmanjša vrednost izvoza je bila zabeležena v letu 2001, največja pa leta 2014. Vrednost uvoza penečih vin je bila le v letu 2001 manjša od izhodiščnega leta 2000, potem pa je pretežno naraščala. Najvišjo vrednost je uvoz penečih vin dosegel v letu 2015 (indeks glede na izhodiščno leto 2000 kar 560,4).

Slika 7: Vrednost izvoza in uvoza penečih vin (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220410 (SURS, 2016)

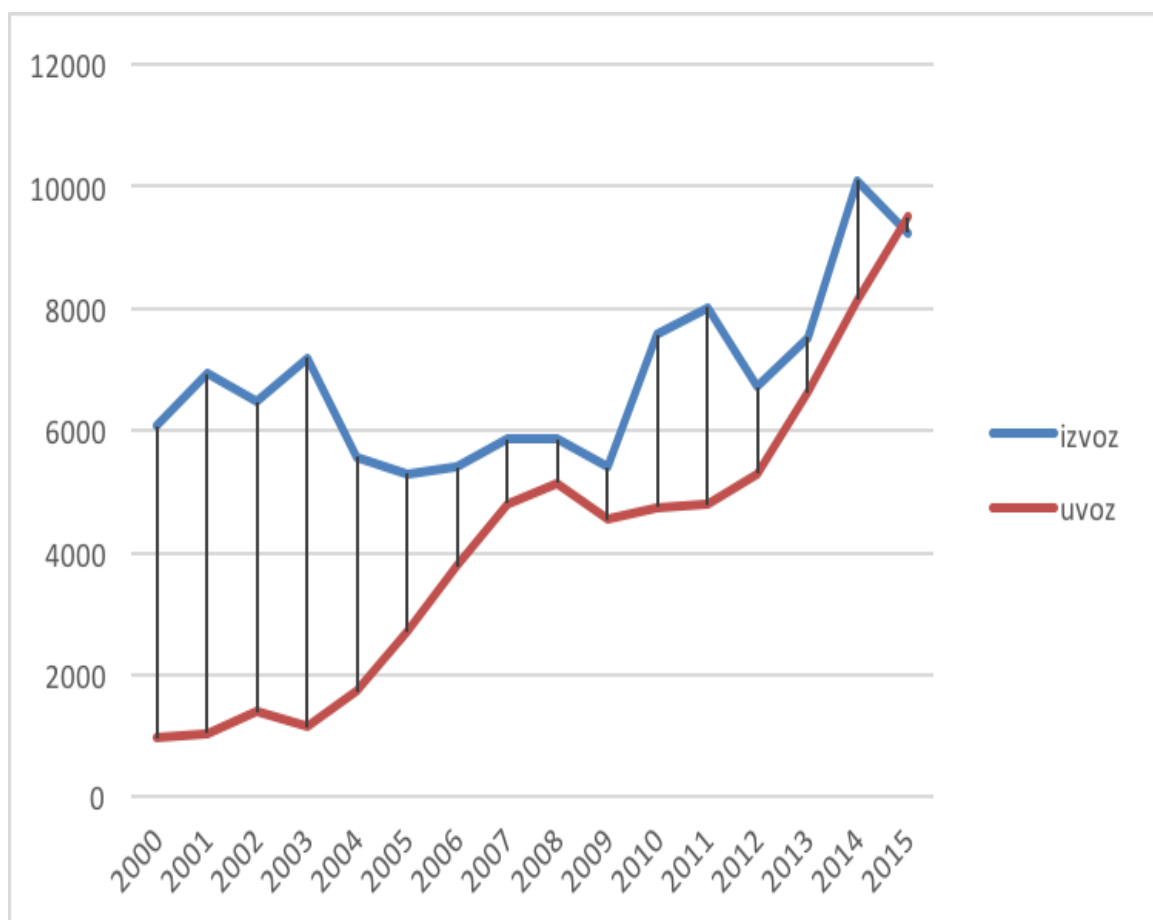
Slika 7 prikazuje, da tako izvoz kot uvoz penečih vin po vrednosti od leta 2000 do 2015 ves čas naraščata, v letu 2007 pa začne uvoz penečih vin po vrednosti eksponentno naraščati in se do leta 2015 v primerjavi z letom 2007 praktično potroji. Manjše zmanjšanje se kljub naraščanju tako pri izvozu, kot uvozu pokažejo od leta 2008 do 2010, ter od leta 2012 do 2013. Od leta 2014 pa se je spet zmanjšal izvoz, medtem ko se je uvoz po vrednosti povečeval. Obdobji 2008-2010 in 2012-2013 z manjšim zmanjšanjem tako izvoza, kot uvoza bi lahko bili posledica finančne krize in s tem manjše kupne moči.

4.2.2 Vrednosti izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220421

Preglednica 4: Indeks gibanja vrednosti izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220421 (SURS, 2016)

Leto	Izvoz-indeks glede na leto 2000	Uvoz-indeks glede na leto 2000
2000	100,0	100,0
2001	114,1	108,4
2002	106,5	144,2
2003	118,4	119,6
2004	91,7	180,0
2005	87,1	280,5
2006	88,8	391,4
2007	96,5	499,2
2008	96,6	533,6
2009	88,9	471,9
2010	124,8	492,6
2011	131,9	497,6
2012	110,6	550,0
2013	123,9	687,2
2014	166,1	845,1
2015	152,2	985,7

Izvoz ustekleničenih vin do dva litra je najmanjšo vrednost dosegel v letu 2005, torej po vstopu Slovenije v EU in odprtju trga. V obdobju 2004 do 2009 je bila vrednost izvoza manjša od ustvarjenega v letu 2000. Po letu 2010 je vrednost izvoza zopet presegla raven iz leta 2000 in največjo ustvarjeno vrednost dosegla v letu 2014. Pri uvozu vin pa je vrednost uvoza v celem obravnavanem obdobju po letu 2000 presegala izhodiščno. Iz tega lahko sklepamo, da so tuji vinarji bistveno bolje izkoristili možnosti prostega trga kot naši domači. Največja vrednost ustvarjena z izvozom ustekleničenih vin do dva litra je bila zabeležena v letu 2015 (indeks 985,7 glede na izhodiščno leto 2000).

Slika 8: Vrednosti izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220421 (SURS, 2016)

Slika 8 prikazuje gibanje izvoza in uvoza ustekleničenih vin do dva litra po vrednosti (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015. Do leta 2003 je bil izvoz po vrednosti približno dvakrat večji, po letu 2003 pa se je razlika začela zmanjševati in do leta 2015 ostaja več ali manj enaka. Po letu 2009 se kaže tako pri izvozu kot pri uvozu trend naraščanja, ki se v letu 2012 še okrepi.

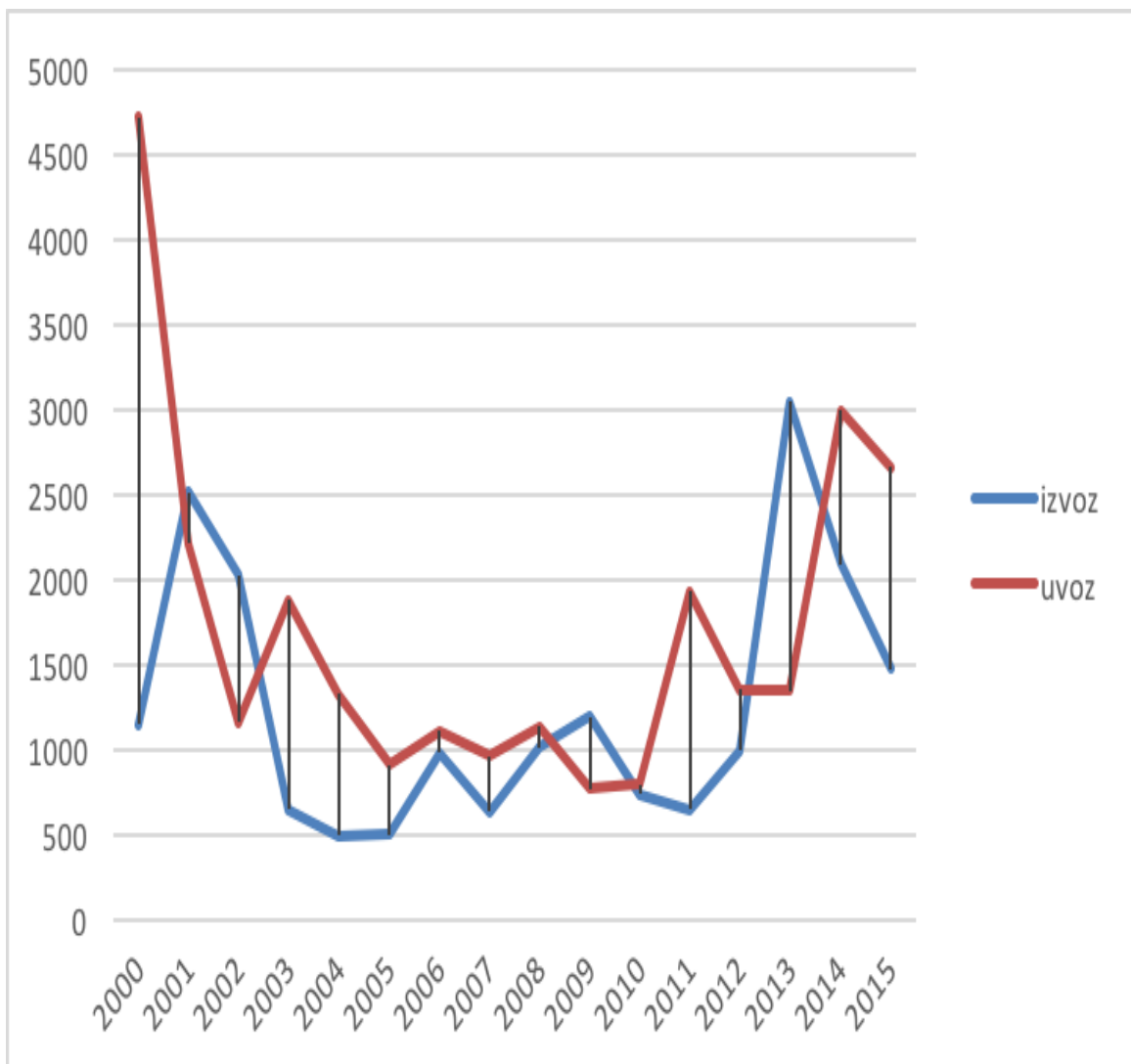

4.2.3 Vrednosti izvoza in uvoza neustekleničenih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220421

Preglednica 5: Indeks gibanja vrednosti izvoza in uvoza neustekleničenih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220429 (SURS, 2016)

Leto	Izvoz-indeks glede na leto 2000	Uvoz-indeks glede na leto 2000
2000	100,0	100,0
2001	218,5	46,8
2002	176,1	24,5
2003	56,0	39,7
2004	42,6	28,0
2005	43,3	19,2
2006	85,1	23,5
2007	54,8	20,3
2008	87,8	24,0
2009	103,5	16,3
2010	64,0	16,7
2011	56,0	40,8
2012	86,3	28,6
2013	265,2	28,5
2014	181,8	63,3
2015	128,5	56,3

Vrednost ustvarjenega izvoza neustekleničenih vin je do leta 2002 večja od leta 2000. V obdobju 2003-2008 pa se je zmanjšal pod vrednost doseženo v letu 2000. V letu 2009 je vrednost izvoza porasla malo nad vrednost v letu 2000, v naslednjih letih do leta 2013 pa je bila zopet manjša. V letu 2013 je izvoz neustekleničenih vin dosegel najvišjo vrednost, potem pa se kaže ponoven trend zmanjšanja. Vrednosti uvoza neustekleničenih vin so se po letu 2000 drastično zmanjšale, še največja vrednost je bila dosežena v letu 2014, čeprav je tudi takrat precej pod vrednostjo v letu 2000 (indeks 63,3).

Slika 9: Vrednosti izvoza in uvoza neustekleničenih vin do 2 litra (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220429 (SURS, 2016)

Slika 9 prikazuje gibanje izvoza in uvoza neustekleničenih vin po vrednosti (v 1000 EUR) v obdobju 2000-2015. Tu je razvidno zmanjšanje tako izvoza kot uvoza do leta 2010 oziroma 2011, ko se spet začneta povečevati po vrednosti. Vendar pa uvoz za razliko od izvoza v letu 2015 ne doseže vrednosti iz leta 2000.

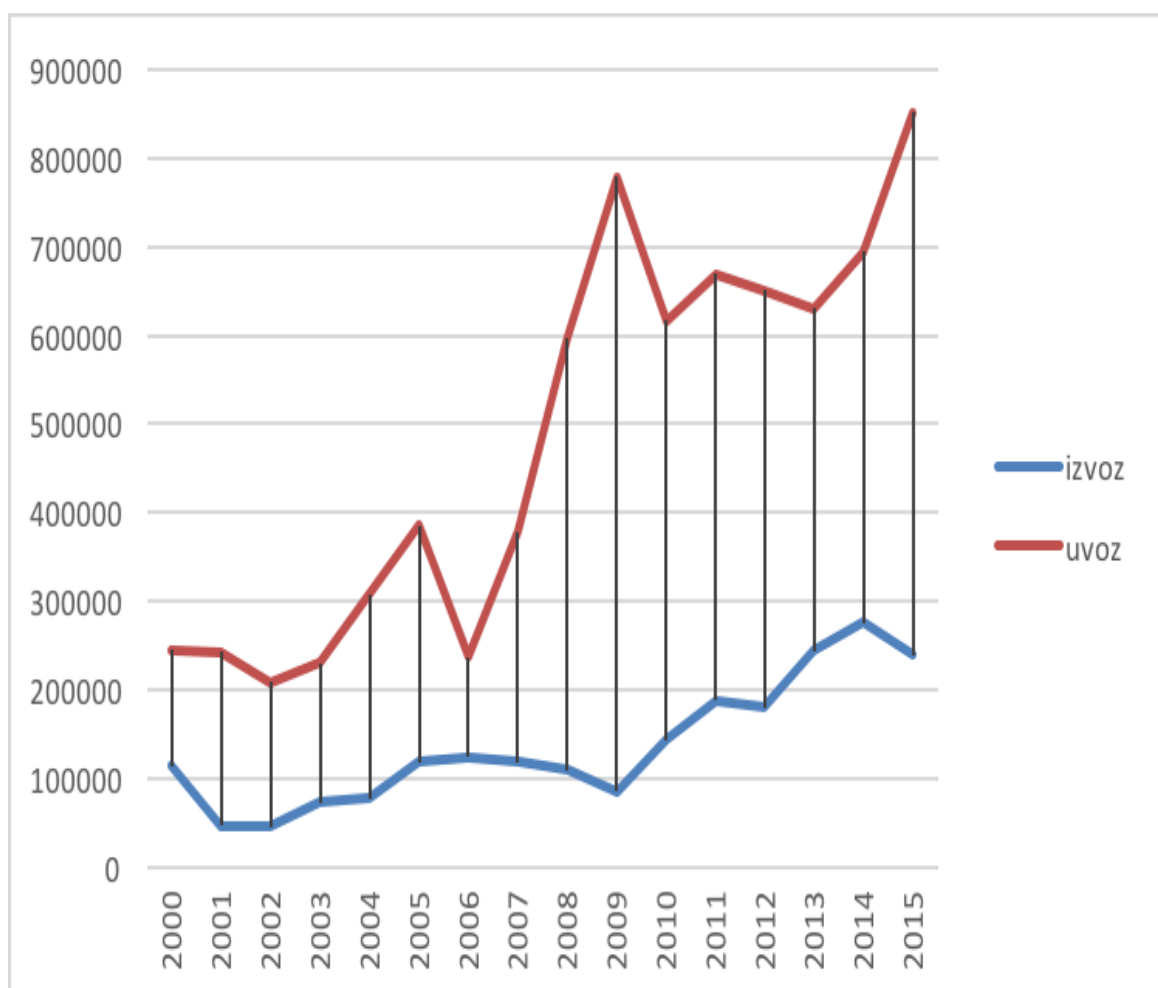
4.3 IZVOZ IN UVOZ VINA V OBDOBJU 2000-2015 PO ŠESTMESTNIH ŠIFRAH PO KOLIČINI

4.3.1 Izvoz in uvoz penečih vin po količini v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220410

Preglednica 6: Indeks gibanja količine izvoza in uvoza penečih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220410 (SURSTAT, 2016)

Leto	Izvoz-indeks glede na leto 2000	Uvoz-indeks glede na leto 2000
2000	100,0	100,0
2001	40,5	99,0
2002	40,2	85,2
2003	64,4	93,8
2004	68,3	125,5
2005	104,1	141,8
2006	109,8	96,8
2007	104,7	154,3
2008	96,3	243,8
2009	75,5	317,8
2010	126,1	251,9
2011	166,1	273,3
2012	159,0	265,9
2013	214,8	257,3
2014	242,7	283,6
2015	211,1	347,6

V preglednici 6 je predstavljen količinski uvoz in izvoz penečih vin v obdobju 2000-2015. Izračunani indeks na podlagi leta 2000 kaže, da se je količina izvoženega penečega vina že leta 2001 močno zmanjšala in bila manjša od izhodiščnega leta 2000 do leta 2005. Sledila so tri leta, ko se je količina izvoza penečih vin povečala in porasla rahlo nad vrednostjo zabeleženo leta 2000. Po letu 2010 se je količina izvoza penečih vin pretežno povečala, zmanjšanje je bilo zabeležen leta 2015. Tudi količina uvoženega penečega vina se je po letu 2000 do leta 2004 zmanjšala, v nadaljnjih letih, z izjemo leta 2006, pa ponovno povečala in največjo količino dosegla leta 2015.

Slika 10: Količina izvoza in uvoza penečih vin (v 1000 litrih) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220410 (SURS, 2016)

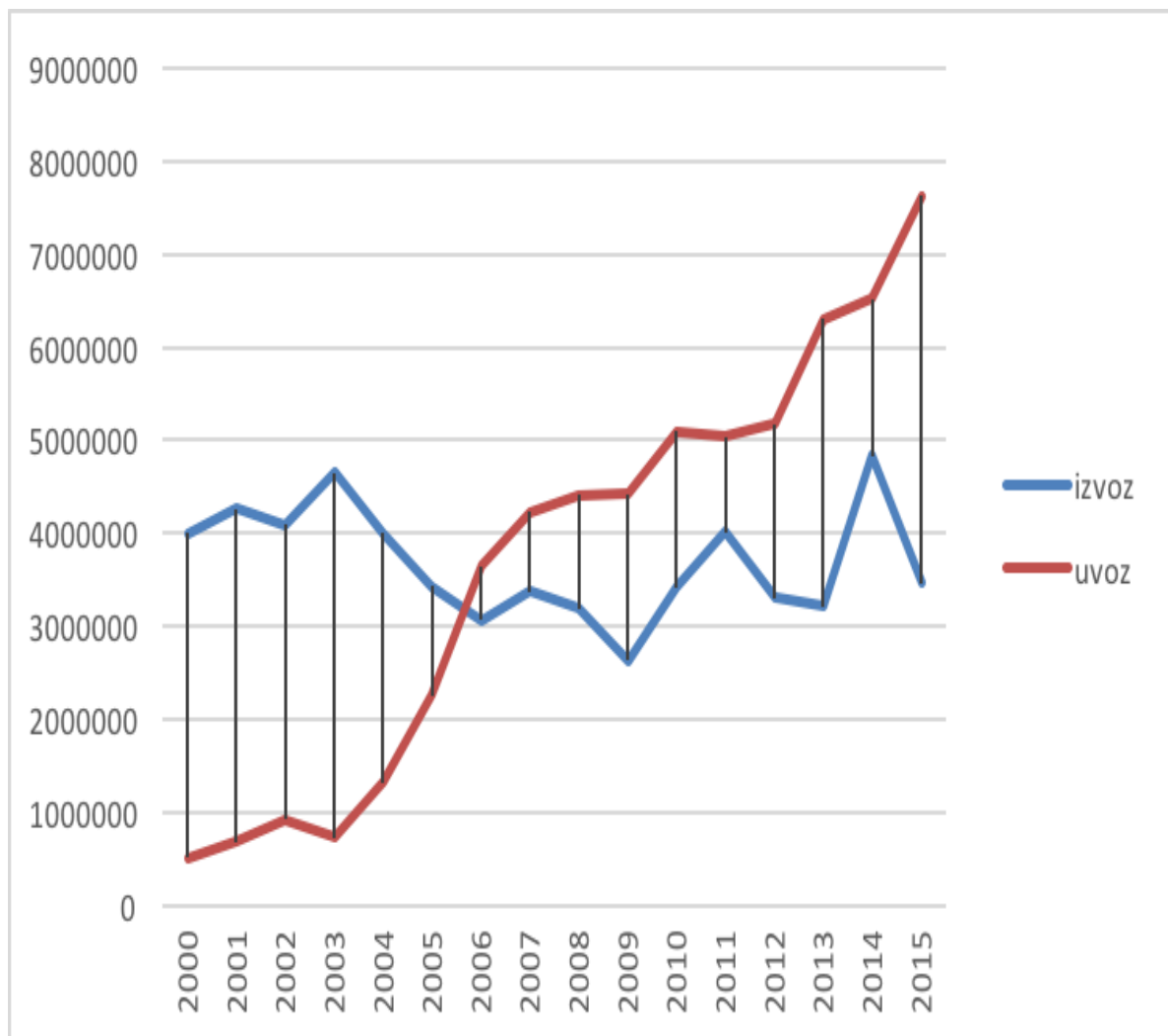
Iz slike 10 je razviden izvoz in uvoz penečih vin po količini v obdobju 2000-2015. Pri izvozu in uvozu se kaže trend naraščanja, s tem, da se izvoz po količini v tem obdobju več kot podvoji. Uvoz se v istem obdobju, glede na količino litrov, poveča za približno 3,5-krat.

4.3.2 Izvoz in uvoz ustekleničenih vin do 2 litra po količini v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220421

Preglednica 7: Indeks gibanja količine izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220421 (SURSTAT, 2016)

Leto	Izvoz-indeks glede na leto 2000	Uvoz-indeks glede na leto 2000
2000	100,0	100,0
2001	106,4	133,2
2002	102,1	178,5
2003	116,0	141,1
2004	99,8	256,6
2005	85,7	439,5
2006	76,6	711,1
2007	84,2	825,0
2008	79,6	860,3
2009	65,8	862,2
2010	85,4	993,6
2011	100,3	983,1
2012	82,6	1010,0
2013	80,4	1231,3
2014	120,7	1272,9
2015	86,6	1489,4

Indeks gibanja količine izvoza ustekleničenih vin do dva litra se je povečeval do leta 2004, po tem letu pa vse do leta 2010 pa se je zmanjšal pod količinsko vrednost izvoza v letu 2000, kar z izjemo let 2011 in 2014 velja tudi za preostala leta. Izvoz ustekleničenih vin je bil količinsko največji leta 2014, najmanjši pa leta 2009. Zelo drugačna je slika na strani uvoza, kjer po letu 2000 beležimo konstanten količinski porast. Ta je še posebej izrazit po letu 2004, kar lahko verjetno povežemo s prostim trgov po vstopu Slovenije v EU, ki so ga, kot kaže, veliko bolje izkoristili uvozniki, kot naši domači izvozniki vin. V tem času je porasla tudi mreža tujih trgovcev (npr. Hofer), zato je verjetno večji uvoz tudi odraz večje diskontne prodaje. Količina uvoženega ustekleničenega vina do dva litra je v obdobju 2000 do 2015 porasla skoraj za petnajstkrat.

Slika 11: Količina izvoza in uvoza ustekleničenih vin do 2 litra (v 1000 litrih) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220421 (SURS, 2016)

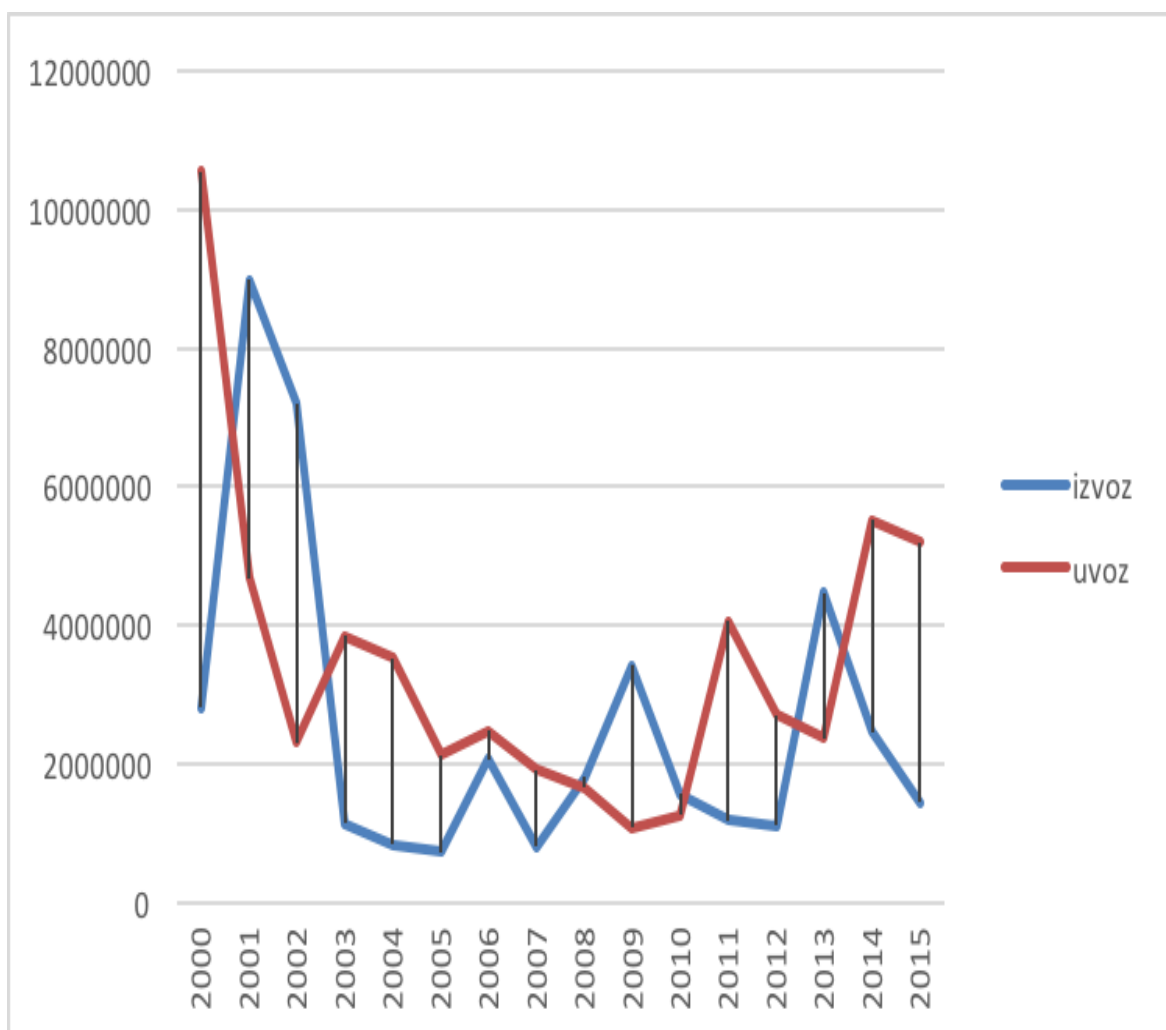
Iz slike 11 je razvidno, da je izvoz ustekleničenih vin do dva litra po količini dosegel svojo najmanjšo točko leta 2009, do kjer se kaže rahel trend zmanjševanja, potem pa se začne povečevati, v letih 2014-2015 pa se zopet kaže zmanjševanje. Razlika med letoma 2000 in 2015 v izvoženih litrih ustekleničenih vin je minimalna, izvoz je več ali manj konstanten. Uvoz pa od leta 2000 do 2015 vseskozi izrazito narašča.

4.3.3 Izvoz in uvoz neustekleničenih vin po količini v obdobju 2000-2015 po državah skupaj po šestmestni šifri KN 220421

Preglednica 8: Indeks gibanja količine izvoza in uvoza neustekleničenih vin v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220429 (SURSTAT, 2016)

Leto	Izvoz-indeks glede na leto 2000	Uvoz-indeks glede na leto 2000
2000	100,0	100,0
2001	320,6	44,4
2002	257,4	21,8
2003	40,4	36,5
2004	29,6	33,4
2005	26,1	20,1
2006	73,5	23,5
2007	28,8	18,2
2008	64,4	15,7
2009	122,0	10,2
2010	55,9	12,0
2011	41,9	38,5
2012	39,5	25,6
2013	159,2	22,4
2014	88,0	52,3
2015	51,6	49,3

V letih 2001 in 2002 je Slovenija izvažala precej večje količine neustekleničenih vin kot v letu 2000, potem pa se je v naslednjih letih pa do leta 2009 količina precej zmanjšala. Najmanjša količina izvoza neustekleničenega vina je bila v letu 2007. Količina je v primerjavi z letom 2000, poleg prej omenjenih let, večja le še v letih 2009 in 2013. Še bolj se je zmanjšala količina uvoženega neustekleničenega vina, saj je ta v celotnem obravnavanem obdobju manjša od izhodiščnega leta 2000.

Slika 12: Količina izvoza in uvoza neustekleničenih vin do 2 litra (v 1000 litrih) v obdobju 2000-2015 po državah skupaj za KN 220429 (SURS, 2016)

Iz slike 12 je razvidno, da se tako pri izvozu kot uvozu neustekleničenih vin izmenjujeta trend zmanjševanja in trend povečevanja. Izvoz se je precej zmanjšal do leta 2007, naslednje zmanjšanje se začne kazati leta 2013. Količina uvoza neustekleničenih vin pa svojo najmanjšo točko doseže leta 2009, nato se začne spet povečevati. Razlika v količini izvoženih vin med letom 2000 in 2015 je minimalna, medtem ko so količine uvoženih neustekleničenih vin leta 2015 približno za polovico manjše kot leta 2000.

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

5.1 RAZPRAVA

Razvidno je, da je bila vrednost izvoza vin skupaj (v 1000 EUR), ki so pod statistično štirimestnomestno šifro kombinirane nomenklature zavedeni pod KN 2204 do leta 2007 večja kot vrednost uvoza. Kljub temu se v tem obdobju kaže manjše zmanjšanje izvoza v letih 2004 in 2005. Od leta 2007 do 2015 pa sta se tako izvoz kot uvoz približno enakomerno, a izmenjaje povečevala. Majhno zmanjšanje izvoza se kaže v zadnjem letu 2015.

Na podlagi analiz podatkov o uvozu in izvozu vin v obravnavanem obdobju smo ugotovili deset držav, s katerimi je bilo v obdobju 2000-2015 ustvarjen največji promet po vrednosti izvoza in deset držav, iz katerih je bila ustvarjena največja vrednost uvoza. Po vrednosti izvoza si v obdobju 2000-2015 sledijo naslednje države: Združene države Amerike (ZDA), Bosna in Hercegovina, Hrvaška, Nemčija, Italija, Avstrija, Kitajska, Češka, Nizozemska in Srbija. Največja vrednost uvoza v obdobju 2000-2015 pa je bila ustvarjena z Italijo, Makedonijo, Francijo, Avstrijo, Nemčijo, Španijo, Madžarsko, Hrvaško, Čilom in Kosovim.

Ugotavljamo, da države iz katerih največ uvažamo niso nujno tudi države, v katere največ izvažamo.

Iz prikazanih podatkov lahko vidimo, da je izvoz vrednostno največji v ZDA in države bivše Jugoslavije ter sosednje države. Pridružujeta se jim tudi Češka in Nizozemska, ki neposredno ne mejita na Slovenijo.

Medtem, ko uvažamo po vrednosti največ vina prav tako iz sosednjih držav ter držav bivše Jugoslavije, zasledimo med državami, iz katerih vina uvažamo, tudi Španijo in Madžarsko ter Čile, katerih ne najdemo med deset največjih izvoznic.

Tako izvoz kot tudi uvoz penečih vin (po vrednosti) se od leta 2000 do 2015 ves čas povečujeta, leta 2007 pa se začne uvoz penečih vin po vrednosti eksponentno povečevati in se leta 2015 praktično potroji v primerjavi z letom 2007. Manjše zmanjšanje se, kljub naraščanju tako pri izvozu kot uvozu, pokažejo od leta 2008 do 2010, ter od leta 2012 do 2013. Od leta 2014 pa se spet zmanjšanje izvoz, medtem ko uvoz po vrednosti narašča.

Pri gibanju izvoza in uvoza ustekleničenih vin do dva litra (po vrednosti v 1000 evrih) v obdobju 2000-2015 opažamo, da je bil do leta 2003 izvoz po vrednosti približno dvakrat večji, po letu 2003 pa se je razlika začela zmanjševati in do leta 2015 ostaja več ali manj enaka. Po letu 2009 se kaže, tako pri izvozu kot pri uvozu, trend naraščanja, ki se v letu 2012 še okrepi.

Pri izvozu in uvozu neustekleničenih vin (po vrednosti v 1000 evrih) v obdobju 2000-2015 je razvidno zmanjšanje tako izvoza kot uvoza do leta 2010 oziroma 2011, ko se začne njuna vrednost spet povečevati. Vendar pa uvoz, za razliko od izvoza, leta 2015 ne doseže vrednosti iz leta 2000.

Ugotavljamo, da je potrošnja penečih vin v porastu. Tako uvoz kot izvoz sta v obdobju 2000-2015 naraščala. Zmanjšanje izvoza in uvoza se kaže po vrednosti od leta 2008 do 2010, ter od leta 2012 do 2013, kar bi lahko povezovali s svetovno krizo in posledično manjšo kupno močjo.

Potrošnja ustekleničenih vin po vrednosti je v porastu. Tako uvoz kot izvoz sta v obdobju 2000-2015 naraščala. Zmanjšanje izvoza po vrednosti se kaže v letu 2003, kar bi lahko povezovali z vključevanjem Slovenije v Evropsko unijo leta 2004. Iz tega lahko sklepamo, da se potrošniki nagibajo k uživanju kakovostnejših vin.

Uvoz in izvoz neustekleničenih vin se je v obravnavanem obdobju po vrednosti zmanjševal. Trend večanja se kaže po letu 2010 in 2011, kar bi lahko povezovali s krizo in manjšo kupno močjo.

Glede na tri skupine vin po kombinirani nomenklaturi največjo vrednost uvoza dosegamo z ustekleničenimi vini do dva litra, torej kakovostnimi vini, tem sledijo peneča vina in nazadnje neustekleničena vina.

Analizirali smo tudi izvoz in uvoz penečih vin v obdobju 2000-2015 po količini. Pri izvozu in uvozu se kaže trend naraščanja, s tem, da se je izvoz po količini v tem obdobju le minimalno povečal. Uvoz pa se je po količini v istem obdobju bistveno povečal, približno za petkrat.

Razvidno je, da je izvoz ustekleničenih vin do dva litra po količini dosegel svojo najmanjšo točko v letu 2009. Do tega leta se kaže rahel trend zmanjševanja, potem pa se začne povečevati, ponovno zmanjšanje pa se kaže zopet v letih 2014-2015. Razlika med letoma 2000 in 2015 v izvoženih litrih ustekleničenih vin je minimalna, izvoz je več ali manj konstanten. Uvoz pa v obdobju 2000-2015 vseskozi naraščal in leta 2015 dosegel približno sedemkratno količino glede na leto 2000.

Ugotavljamo, da se tako pri izvozu kot uvozu neustekleničenih vin najprej kaže trend zmanjšanja, nato pa spet trend povečevanja. Izvoz se je precej zmanjšal do leta 2007, naslednje zmanjšanje se začne kazati leta 2013. Količina uvoza neustekleničenih vin pa svojo najmanjšo točko doseže leta 2009, nato se začne spet povečevati. Razlika v količini

izvoženih vin med letom 2000 in 2015 je minimalna, medtem ko so količine uvoženih neustekleničenih vin v letu 2015 približno za polovico manjše kot v letu 2000.

Če primerjamo med seboj vse tri skupine vin, ki spadajo v šestmestno kombinirano nomenklaturu, po količini največ izvažamo ustekleničena vina do dva litra, torej kakovostna vina, manj pa penečih in neustekleničenih vin, ki dosegajo približno enake vrednosti po količini izvoza.

5.2 SKLEPI

Na podlagi rezultatov analize izvoza in uvoza vina v Sloveniji v obdobju 2000-2015 ugotavljamo, da se je v času pridruževanja Slovenije Evropski uniji izvoz vin zmanjšal, uvoz pa povečeval. Ugotovitev kaže na to, da so bili tuji pridelovalci in trgovci bolj pripravljeni na prost trg po pridružitvi, medtem ko so slovenski pridelovalci potrebovali nekaj časa, da so se na nove razmere prilagodili. Potrdimo lahko hipotezo, da se je zaradi odprtja trga s kmetijskimi pridelki po vstopu v Evropsko unijo povečal uvoz tujih vin v Slovenijo, čemur je sledil tudi izvoz naših vin, vendar z nekoliko zakasnitve, kar je verjetno posledica nepoznavanja trga, novih pogojev, velike konkurence držav, ki so hkrati vstopale v EU, pa verjetno tudi manjše količine slovenskih vin, ki se sploh namenjujejo izvozu. Ta zamik je mogoče tudi posledica večje previdnosti slovenskih pridelovalcev zaradi novih razmer in potrebe po iskanju tržnih poti in dokazovanja kakovosti vin.

Drugo hipotezo lahko potrdimo deloma. Količinski obseg in vrednost izvoza in uvoza sta na podlagi štirimestne šifre v obravnavanem obdobju v obeh primerih naraščala. Če pa pogledamo podrobneje po šestmestni šifri opazamo porast vrednostno in količinsko predvsem pri uvozu ustekleničenih vin, pri izvozu pa vrednost raste medtem ko količina stagnira oziroma se celo zmanjšuje. Pri penečih vinih količinsko in vrednostno rasteta tako izvoz kot uvoz, medtem ko se pri neustekleničenih vinih pretežno kaže zmanjšanje tako vrednosti kot količine izvoza in uvoza, čeprav tudi to ne velja za vsa leta obravnavanega obdobja.

6 POVZETEK

Vinorodna dežela Slovenija je poznana po tem, da večino pridelanega grozdja in vina porabi doma. Slovenski trg se danes sooča tudi s široko ponudbo vin z vsega sveta, ki predstavljajo konkurenco domačim pridelovalcem.

Spremembe kulturnih in prehrabnenih navad narekujejo v večini držav na svetu novo tržno prakso (kupci so pripravljene več plačati za boljše kakovost), nove tehnološke postopke in trende v pridelavi vina (večja čistost vin, manjša vsebnost pesticidov, organska pridelava itd.) ter veliko reklamno dejavnost. Tako v Sloveniji kot v svetu je čedalje več ljudi potrošniško osveščenih. K temu pripomorejo tudi mediji, kot je svetovni splet. Za uspešno trženje pa je potrebna tudi prava podpora politike in gospodarstva, ki bi naša vina ustrezno promovirala in tržila, ter se dogovarjala tudi za vzajemni izvoz, in se seveda sorazmerno približala uvozu iz nekaterih držav, v katere glede na uvoz praktično ne izvažamo.

V delu smo s pomočjo metod opisne statistike na podlagi različno filtriranih statističnih podatkov tabelarično in grafično prikazali gibanje uvoza in izvoza vina v obdobju 2000-2015, iz česar izhajajo tudi ugotovitve.

Glede na tri skupine vin po kombinirani šestmestni nomenklaturi največjo vrednost izvoza dosegamo z ustekleničenimi vini do dva litra, torej kakovostnimi vini, sledijo peneča vina in nazadnje neustekleničena vina.

Po količini izvoza prav tako prednjačijo ustekleničena vina do dva litra, torej kakovostna vina, sledijo pa peneča vina in neustekleničena vina, ki bi jih lahko imenovali namizna vina. Ta dosegajo približno enake vrednosti.

V obdobju 2000-2015 ima ustekleničeno vino za naš izvoz največji pomen. Potencial v naslednjih letih bi lahko še boljše izkoristili tako pri penečih vinih, kot pri neustekleničenih vinih, vendar pa bi se bilo dobro orientirati in okrepiti z vsako kategorijo na njej ustrezen potencialni segment držav.

Zaradi odprtja trga s kmetijskimi pridelki po vstopu v Evropsko unijo se je povečal uvoz vin v Slovenijo, čemur je z določenim zamikom sledil tudi izvoz slovenskih vin. Razlog je verjetno v tem, da so morali vinarji spoznati nove razmere na trgu in se nanje prilagoditi.

Glede na naravne danosti in znanje naših vinogradnikov in vinarjev imamo na trgu še velik neizkoriščen potencial. Kot navaja tudi Protner (2008) bi se bilo potrebno osredotočiti predvsem na nevinorodne dežele, ki pa imajo velik uvozni potencial in dobro kupno moč prebivalstva (na primer severnoevropske dežele, Velika Britanija, Irska itd.). Kot navaja

Protner je ravno v teh deželah mogoče lažje prodreti z butičnimi izdelki manjših serij, ki pa so v Sloveniji najbolj pogosti.

Za uspešno trženje slovenskih vin bi bilo poleg tega potrebno izboljšati še organiziranost pridelave in trženja, izboljšati strategijo trženja vin in okrepiti ter bolj strateško usmerjati promocijsko dejavnost. K sodelovanju bi bilo smiselno privabiti in tržno organizirati tudi manjše vinogradnike, saj je s tem možnost nastopa na trgu večja, stroški promocije in trženja pa lahko manjši.

7 VIRI

Burger A., Kunčič A. 2010. In vino veritas: Wine prices in Slovenia. Ljubljana, University of Ljubljana, Faculty of Social Sciences: 30 str.

<http://www.etsg.org/ETSG2010/papers/BurgerKuncic.pdf> (22. 9. 2016)

Debuigne G. 1999. Les Vins: Dictionnaire de la vigne et du vin. Larousse: 335 str.

Osnovni podatki o vinogradniško vinarski Sloveniji. 2016. Vinska družba Slovenije.

<http://www.vinska-druzba-slovenije.vds2010.v-izdelavi.si/spletne strani.com/zemljevid/osnovni-podatki-o-vinogradnisko-vinarski-sloveniji/> (23. 9. 2016)

Protner B. 2008. Promocija slovenskih vin. Diplomsko delo. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo: 43 str.

SURS. 2016. Statistični urad Republike Slovenije.

<http://www.stat.si/statweb> (3. 5. 2016)

Šalomon K. 2006. Značilnosti in ureditev trga v Sloveniji. Diplomsko delo. Maribor, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Oddelek finance in bančništvo: 45 str.

Top Fifteen Wine-Producing Countries. 2015. <http://italianwinecentral.com/top-fifteen-wine-producing-countries/> (22. 9. 2016)

Vino - Posavje. 2016. Wikipedija.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Vino-Posavje_si.png (3. 5. 2016)

Vino - Podravje. 2016. Wikipedija.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Vino-Podravje_si.png (3. 5. 2016)

Vinorodna dežela Primorska. 2016. Wikipedija.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Vinorodna_de% C5% BEela_Primorska (3. 4. 2016)

Zakon o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina (ZVDP). 1997. Uradni list RS, št. 70/97

ZAHVALA

Zahvaljujem se prof. dr. Katji VADNAL in Aleksandru BOBNARJU za moralno vzpodbudo in podporo.

Zahvaljujem se mojemu mentorju prof. dr. Andreju UDOVČU in mojemu somentorju dr. Antonu PERPARJU za vso strokovno pomoč in razumevanje, mirnost in moč, ki sta mi jo dala v času priprave dela.

Zahvaljujem se recenzentu prof. dr. Denisu RUSJANU za hitro odzivnost in pregled dela.

Zahvaljujem se ga. Darji MLAKAR iz Statističnega urada RS za njen čas in za veliko pomoč pri urejanju podatkov.

Zahvaljujem se prof. dr. Zori KOROŠEC-KORUZA, ga. Metki ŽUGEL, ga. Alenki SLEKOVEC, prof. dr. Metki HUDINA, prodekanji za področje agronomije, in dr. Karmen STOPAR za vso pomoč in koordinacijo.

Zahvaljujem se Branetu HORVATU za tehnično pomoč.

In nenazadnje, najlepše se zahvaljujem tebi, dragi ata, za vse, kar sta z mamom storila zame in za obljubo, ki si jo v zadnjih tednih življenja terjal od mene - zdaj je izpolnjena, bila je moje največje gonilo.